

JÄMFÖRANDE UNDERSÖKNING OM LAGSTIFTNINGEN RÖRANDE ALLMÄNHETENS DELTAGANDE I LANDSKAPSFRÅGOR VID GENOMFÖRANDET AV DEN EUROPEISKA LANDSKAPSKONVENTIONEN,

Av Europarådsexperterna Michel PRIEUR och Sylvie DUROUSSEAU

Resultat

Florenskonventionen träder i kraft den 1 mars 2004 och kommer att kräva av respektive kontrakterande land att deras inre regelverk sammanfaller med Konventionens syften.

Avseende allmänhetens deltagande, är denna överensstämmelse särskilt viktig genom att individer deltar i att värdera, skydda, sköta och utveckla landskapet. Lagliga procedurer måste finnas på plats när så krävs för att göra allmänheten delaktig i varje stadium.

Genom att respektera målen i Florenskonventionen, respekterar parterna även målen rörande deltagande, som tydligt formulerats i Århuskonventionen och Europarådets arbete med att utveckla lokalt medborgarskap och förstärka demokratisk praxis.

Vår undersökning av 12 europeiska stater – Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Holland, Irland, Italien, Spanien, Sverige, Tyskland Österrike, Turkiet – har avslöjat en rad olika tendenser.

Isynnerhet är deltagande inte en bindande allmän rättsprincip i alla de undersökta länderna. Inte desto mindre ger det anledning till vissa punktåtgärder i de flesta länderna.

Tolkningen av begreppet "allmänheten" är inte densamma i alla länderna. Generellt kan man göra skillnad mellan de stater för vilka allmänheten betyder individer och de stater för vilka allmänheten, väsentligen, också betyder den centrala regeringen, regionala och lokala myndigheter och yrkesgrupper. Deltagande måste vara öppet för den stora allmänheten, inklusive barn, även där den inte är direkt eller lagligt berörd. På liknande sätt avseende öppenheten i de strukturer som har ansvar för landskapspolitiken, är denna öppenhet antingen oreserverad, eller framför allt koncentrerad till lokala och regionala myndigheter och organisationer.

I samtliga fall, avslöjar existerande rättsprocedurer att man misslyckats med att särskilja de institutioner som är ansvariga för att definiera landskapspolitik och de som är ansvariga för att genomföra landskapspolitik. Inga distinktioner har för övrigt gjorts rörande allmänhetens deltagande på dessa två nivåer. På liknande sätt finns i de undersökta staterna inga interna överenskommelser att tala om som särskilt hänvisar till definitionen av målen rörande landskapskvalitet.

Därtill kommer att den officiella politiken oftast tar landskapet i beaktande, antingen direkt eller indirekt. Detta gäller särskilt beträffande miljö- och naturvårdspolitik, fysisk planering, urbanism samt skydd av kulturarv.

Däremot finns det ytterst få instrument specifikt inriktade mot landskapspolitik eller reglerna för allmänhetens deltagande. De regler som direkt eller indirekt påverkar landskapet avser framför allt enastående landskap eller tätortslandskap. Sällan berörs ämnet fördärvade landskap eller gränslandskap.

Trots att reglerna för deltagande gynnsamt påverkar landskapsfrågornas integrering i [ländernas] officiella politik, finns i enlighet med ovanstående en avsaknad av regleringar rörande deltagandet och en bristfällig landskapsvärdering. Effekten av allmänhetens deltagande på avgörande beslut är begränsad.

Därför kan man för att övervinna dessa brister och stegvis integrera den Europeiska Landskapskonventionens ambitioner rörande allmänhetens deltagande föreslå flera olika möjligheter. Dessa gäller huvudsakligen

- medvetandegörande och utbildning av allmänheten rörande landskapet;
- ansträngningar när det gäller utbildning och forskning;
- en revidering av regelverken rörande deltagande i landskapsfrågor;
- en mer systematisk integrering av landskapsskyddet i skilda sektorer av politiken.

© Europarådet

Översättning fr eng/fr: Eva Salevid